

این روزها که بازار انتخاب رشته بین کنکوری‌ها داغ است، به رایج‌ترین سوالات در این باره پاسخ داده‌ایم

پیش به سوی بهترین انتخاب

هستید بدانید که ما همه نگرانی‌ها و استرس‌ها و شک و دودلی‌هایتان را در می‌کنیم. پرونده امروز را هم اصلا برای این نوشتیم که از سختی انتخاب و تصمیم‌گیری‌تان، چیزی کم کنیم. فرق این پرونده با توصیه‌های دوست و آشنا و کاربران صفحات مجازی این است که ما از متخصصان کار در دست برای نوشتن کمک گرفته‌ایم. دو مشاور تحصیلی، به سوالات رایج کنکوری‌ها در زمینه انتخاب رشته جواب داده‌اند.

مشاور تحصیلی شد و بدون شناخت مخاطب و سلیقه و علاقه و شرایط و اولویت‌هایش، تجربه شخصی‌اش را در طبق اخلاص می‌گذارد. کنکوری‌ها از یک طرف با استرس انتخاب رشته و نگرانی قبول شدن و نشدن و آینده‌مبهم، دست به گریبان‌اند و از طرف دیگر گیج و مستاصل مانده‌اند که بالاخره پول نوی «دندان پزشکی» است یا «پوست و مو»؛ «حسابدارها» خواهان بیشتری دارند یا «وکیل‌ها»؛ «برق» بخوانند یا «مکانیک». اگر کنکوری

رشته، قرار است ادامه پیدا کند. قبلا دایی و عمه و سایر بستگان در چه یک و دو، خودشان را موظف می‌دانستند تجربیاتشان از درس و دانشگاه را در اختیار کنکوری‌های فامیل بگذارند، حالا ولی همه صاحبان صفحه در فضای مجازی این مسئولیت خطیر را برعهده گرفته‌اند. هر کسی دانشگاه رشته، حالا برای خودش یک پا

در روزهای اخیر، فضای مجازی پر شده از توصیه و پیشنهاد و باید و نباید خطاب به کنکوری‌هایی که روزهای سرنوشت‌ساز انتخاب رشته را پشت سر می‌گذارند و ظاهر و نوشتن این نسخه‌های معجزه‌آسا تا تمام شدن مهلت انتخاب

مهمین ساعدي | الهه توانا

پرونده

گفت‌وگو با یک مشاور تحصیلی درباره باید و نبایدهای انتخاب رشته

پذیرش رتبه، مطالعه دقیق دفترچه، کمک گرفتن از مشاور متخصص

این روزها هر کس که از کنار دانشگاه د شده باشد، در برابر کنکوری‌ها احساس مسئولیت می‌کند؛ «فلان رشته به درد تو نمی‌خوره، این که اصلا بازار کار ندارد، اون یکی هم خیلی سخته». اگر شما هم از شنیدن این توصیه‌های غیر کارشناسانه گیج شده‌اید، گفت‌وگوی ما با «لیلا داداش‌زاده ماهر»، کارشناس ارشد مشاوره و راهنمایی را بخوانید. خانم ماهر، مشاور کنکور مدارس و مراکز مشاوره است و به سوالات ما درباره انتخاب رشته، پاسخ داده است.

زحمت بیشتری بکشند؛ چون استاد‌های دانشگاه علامه تهران در فلان دانشگاه غیرانتفاعی تدریس نمی‌کنند، زحمت دانشجوی است که استادان خوب در رشته خودش را شناسایی کند و با آن‌ها ارتباط بگیرد. بنابر این اشتباه است اگر فکر کنیم کسی که دانشگاه دولتی قبول نمی‌شود، زندگی‌اش را باخته است.

● **بچه‌ها در این شلوغی که تبلیغ مراکز مشاوره در و دیوار می‌یارد، مشاور تحصیلی خوب را چطور بشناسند؟**
در هر مشاوره دانشگاه‌ها قابل اعتماد هستند؛ طبیعتا مشاوره‌ای که در مرکز مشاوره دانشگاه شهید بهشتی کار می‌کند، تأیید شده است. یک راه دیگر برای شناسایی مشاورهای خوب، کمک گرفتن از استاد‌های دانشگاه و معلم‌هاست؛ این افراد چون از نزدیک با مشاوران در ارتباط اند هم خوب‌های این رشته را می‌شناسند، هم آن‌هایی را که فقط اسم در کرده‌اند و پول‌های زیاد می‌گیرند. مشاوران تحصیلی مدارس، آن‌هایی که آمار قبولی‌های‌شان مشخص و قابل قبول است هم می‌توانند کمک‌کننده باشند.

بگذارند؛ مثلا این که در رشته روان‌شناسی، بعد از چهار سال درس خواندن، درآمد بالایی در انتظار فرد نیست. به‌طور کلی بچه‌ها باید بدانند در همه رشته‌ها، از همان دوران دانشجویی لازم است مشغول به کار شوند و با گذراندن دوره‌های کارورزی یا انجام شغل‌های پاره‌وقت حتی بدون دستمزد، برای خودشان رزومه‌جو کنند؛ فعال بودن خود در دانشگاه و است که باعث می‌شود بعد از دانش‌آموختگی در هر رشته‌ای و هر دانشگاهی، بتواند شغل و درآمد خوبی داشته باشد.

● **یعنی شما معتقدید، سطح علمی دانشگاه در انتخاب رشته ملاک نیست؟**

من، کارشناسی‌ام را در دانشگاه علامه خوانده‌ام، اهمیت و تفاوتش را با بقیه دانشگاه‌ها خوب می‌دانم و حتی از برنندش استفاده می‌کنم. اما آدم‌های زیادی را هم می‌شناسم که در دانشگاه‌های غیردولتی درس خوانده‌اند و الان بسیار موفق هستند. تفاوت فقط در این است که دانشجویان دانشگاه‌های غیردولتی، باید

● **این روزها در فضای مجازی و واقعی، می‌خوانیم و می‌شنویم که هر کس براساس تجربه شخصی‌اش به کنکوری‌ها توصیه می‌کند سراغ فلان رشته بروند یا نروند. بچه‌ها چقدر به این حرف‌ها اعتماد کنند؟**
من اسم این کار را می‌گذارم عمه‌درمانی! یعنی افراد براساس اطلاعات شخصی خودشان به دیگران مشاوره می‌دهند. الان برای کنکوری‌ها، مهم‌ترین کار رجوع به یک فرد متخصص است. یک مشاور متخصص، از بازار کار و آینده شغلی رشته‌ها اطلاع دارد و به جای تعمیم تجربه شخصی‌اش به همه، یک تصویر کلی و همه‌جانبه از رشته مدنظر، ارائه می‌دهد. من همیشه به دانش‌آموزانم می‌گویم فرقی نمی‌کند چه رشته‌ای می‌خوانید؛ کتابداری یا فیزیک هسته‌ای؛ مهم این است که برای خودتان یک مدل موفق از رشته‌تان پیدا و انتخاب کنید تا از مسیری که اورفته، درس بگیرید. از آن طرف، کسانی هم که برای دانش‌آموزان انتخاب رشته می‌کنند، باید اهداف کوتاه‌مدت و بلندمدت را پیش‌روی دانش‌آموزان

● **بعضی از دانش‌آموزها امسال رتبه‌ای را که انتظار داشتند، به دست نیاوردند. برای آن‌ها چه پیشنهادی دارید؟**

بهبان توصیه می‌کنم حتما انتخاب رشته بکنند؛ دو شانس نتیجه انتخاب رشته در شهر یور و فرصت تکمیل ظرفیت را در پیش دارند که نباید از دست بدهند؛ اگر نتیجه این‌ها هم مطلوبشان نبود، منتظر کنکور سال آینده بمانند. به بچه‌ها همچنین پیشنهاد می‌کنم نتیجه کنکور رتبه‌شان را -هر چی شده- ببینند؛ مدرسه کم‌کاری کرد و «خانواده مقصر بود» و فکرهایی شبیه به این، کمکی بهشان نمی‌کند که هیچ، حتی ممکن است به دلیل استرس و فشار ناشی از آن بیمار شوند. شاید بدیهی به نظر برسد اما لازم است بگویم بچه‌ها حتما دفترچه را کامل بخوانند. من کسی را سراغ دارم که دفترچه را دقیق نخوانده و با رتبه خوبش، «مجازی» قبول شده؛ مجازی یعنی این که اصلا لازم نیست توی دانشگاه حضور داشته باشی و خواب آن‌فرد، فرصتش را از دست داده است.

دیگر برای «آگاهی از شانس قبولی خود در رشته و سامانه انتخاب رشته در سنجش است که از روز شنبه ۱۳ مرداد است. این روش را هم برای رسیدن به جمع‌بندی امتحان کنید.

● **مشاوره‌های مجازی و تلفنی چقدر قابل اعتمادند؟**
انتخاب رشته، به دو صورت انجام می‌شود؛ دستی و نرم‌افزاری. در نوع دوم، اطاعت دانش‌آموز را شامل رتبه، کارنامه و اولویت‌های شهر و رشته وارد نرم‌افزار می‌کنند و از آن خروجی می‌گیرند. این کار براساس مقایسه با قبولی‌های سال‌های گذشته انجام می‌شود؛ نرم‌افزار به کارشناس می‌گوید پار سال رتبه ۲۰۰۰، در رشته انسانی چه رشته و شهری قبول شده و حالا احتمال قبولی همان رتبه، چقدر است؛ این کار ممکن است به در بعضی از دانش‌آموزان بخورد. انتخاب رشته تلفنی را اما تأیید نمی‌کنم. روش دیگری که این روزها مد شده، انتخاب رشته براساس آزمون‌های شخصیت است؛ یعنی به فرد می‌گویند براساس ویژگی‌های شخصیتی‌اش در فلان شغل موفق‌تر است، البته با هزینه‌های سنگین. من معتقدم این کارها، بهتر است در طول سال تحصیلی و براساس شناخت از دانش‌آموزان انجام شود. با این وجود، شاید برای کسی که هیچ هدفی ندارد دو واقعه‌ای داند چه رشته‌ای انتخاب کند، مفید باشد. خود من این آزمون را، به شیوه متفاوتی برای دانش‌آموزانم به کار برده‌ام؛ مثلا دانش‌آموزی که دوست دارد وکیل شود ولی براساس تست شخصیت و شناخت از او، می‌فهمم جسارت حرف زدن در جمع ندارد. آزمون این جاب‌کارمان می‌آید تا فرد ویژگی‌هایی را که برای شغل محبوبش لازم دارد، در خودش ایجاد کند.

نشده است. ضمن این که یادتان باشد بازار کار و علاقه در این نوع انتخاب رشته، محلی از اعراب ندارد.

● **یک توصیه مهم به پدر و مادرها**

خب! پدر و مادرهای عزیز و گرمی یادتان باشد شما اولین و مهم‌ترین قسمت مشاوره و راهنمایی را همان زمان انتخاب رشته در ابتدای دوره متوسطه انجام داده‌اید و حالا فرزند شما پس از یک رقابت و اقامه سخت و طاقت‌فرسا مجدداً به مرحله انتخاب رشته رسیده است. منتها انتخاب رشته قبلی که معمولاً با توجه به جو جامعه و علاقه ویژه پدر و مادرها به پزشکی و مهندسی بوده با این انتخاب رشته که تمام آینده فرزندتان را در بر می‌گیرد، تفاوت دارد. این روزها باید بگذارید فرزندتان در آرامش کامل، خودش به تنهایی تصمیم‌نهایی را بگیرد. حالا دیگر زمان سرکوفت زدن و ناراحتی نیست، به هر حال هر چه بوده، اتفاق افتاده است. باید بدانید کار خانواده حتی مشاور تحصیلی، انتخاب رشته‌نهایی نیست و شما فقط می‌توانید با راهنمایی‌های مفیدتان اندکی در جهت ساده‌تر کردن فرایند انتخاب رشته فرزندتان گام بردارید. واقعا مهم است که بدانید در این شرایط باید جو خانه را آرام نگه دارید و در مسیر رفع مشکلات احتمالی به فرزندتان کمک کنید. متأسفانه بیشتر دانش‌آموزان خیلی قبل‌تر با انتخاب رشته‌های تجربی و ریاضی مسیر اشتباهی را انتخاب کرده‌اند که کاملاً هم در کارنامه‌شان مشهود است، منتها لازم نیست همه پزشک و مهندس شوند! به آن‌ها اهمیت سایر رشته‌ها را یادآوری کنید و نخواهید همچنان در مسیر اشتباه قدم بردارند و با پشت کنکور ماندن بر این اشتباه، اصرار بورزند.

کاری برخی رشته‌ها میدانی و سخت است، مثلاً رشته مهندسی نفت با وجود همه جذابیت‌هایش سال‌ها کار کردن در مناطق نفتی با شرایط بد آب و هوایی را به همراه دارد. پس زمان انتخاب رشته‌هایی که فکر می‌کنید جنسیتی هستند، حتماً به قلب، میزان علاقه و آستانه تحمل‌تان (روحیه کار کردن در شرایط سخت) رجوع کنید تا خدای نکرده بعد از یکی دو سال، دست‌از‌پا درازتر مجبور به تغییر رشته نشوید.

● **رفع هر گونه تعارض و دودلی**

معمولاً دانش‌آموزان بین چند رشته، محل تحصیل یا حتی گرایش‌های بین رشته مرد می‌مانند. به خاطر بسپارید برای رفع این مشکل که ممکن است بعداً باعث فکرو خیال‌تان شود، راه حل ساده‌ای وجود دارد؛ تعارضاتتان را خرد کنید و یکی یکی به رفع آن‌ها بپردازید. مثلاً ممکن است شما محدودیت تحصیل در شهر دیگری داشته باشید که یکی از تعارض‌هایتان را رفع می‌کند، یا با آشنایی جزئی‌تر رشته‌ها راحت‌تر انتخاب کنید. همچنین می‌توانید جایگزین‌هایی مطرح کنید که در رفع دودلی به کمک‌تان می‌آید. مثلاً فلان رشته مورد علاقه‌تان را در دانشگاه پیام‌نور یا آزاد دنبال کنید. همچنین می‌توانید دقیقاً برای خودتان مشخص کنید بازار کار اهمیت بیشتری دارد یا عشق و علاقه! همواره یادتان باشد در مسیر زندگی مانع پیش می‌آید ولی نباید از هدف غافل شد.

● **انتخاب رشته اینترنتی**

این نوع انتخاب اعتبار ویژه‌ای ندارد، چون به نظر من اغلب به روزرسانی نشده‌اند. مثلاً امسال ظرفیت دانشگاه‌های پیام‌نور و فرهنگیان بالا است و در این تست‌ها به آن اشاره

یادداشت‌شفاهی دکتر علی سلیمی؛ روان‌شناس و مشاور تحصیلی

راهنمای گام به گام انتخاب رشته

این روزها روزهای مهمی در زندگی‌تان است. می‌توان گفت آینده‌تان به انتخاب امروز‌تان بستگی دارد. پس دقت کنید، خوب فکر کنید و راهنمای قدم به قدم ما را برای انتخاب رشته مطالعه کنید. امیدواریم که بهترین انتخاب را داشته باشید و آینده‌ای روشن پیش‌رویتان باشد.

● **کارنامه کنکوری**

اولین و مهم‌ترین بخش انتخاب رشته توجه به کارنامه علمی، توانمندی‌های ذهنی و توانایی‌های فیزیکی‌تان است. کارنامه شما توانایی‌های علمی را نشان می‌دهد که با کمک مشاور می‌توانید از روی آن رشته مدنظرتان را انتخاب کنید، توانایی بدنی جای اهمیت پیدا می‌کند که شما در صدد انتخاب بعضی رشته‌ها هستید که فعالیت فیزیکی هم به دنبال دارند، مثلاً تربیت بدنی یا برخی گرایش‌های مهندسی و که آناتومی بدن در انتخاب آن‌ها نقش دارد و در کنار این‌ها، توانایی ذهنی هم بسیار مهم است.

● **شخصیت‌شناسی**

شاید یکی از مهم‌ترین قسمت‌های انتخاب رشته، روبه‌رو شدن با خودتان باشد. بله! وقت آن رسیده است که با خودتان ملاقات کنید تا بدانید چه توانایی‌ها و ضعف‌های فردی و اجتماعی دارید، آستانه تحمل‌تان چقدر است و تا کجا قهار است ادامه تحصیل بدهید تا بعد از انتخاب رشته و ورود به دانشگاه، چهار سر در نمی‌و تردید نشوید.

● **بررسی آینده شغلی**

مهم است که بعد از ۱۲ سال درس خواندن بتوانید انتخاب رشته و ترسیم آینده شغلی‌تان را با دقت انجام دهید. پس اگر از مشاور کمک می‌گیرید، حتماً از او بخواهید برای شما دقیقاً عنوان و محتوای درس‌هایی که قرار است در چند سال آینده تجربه کنید را توضیح دهد و بخواهید به شما بگوید با انتخاب رشته‌تان چه آینده شغلی در انتظارتان است و در چه موقعیت‌هایی فعالیت خواهید داشت.

● **توجه به محل زندگی و شرایط جغرافیایی**

این که شما از کدام منطقه جغرافیایی قصد رفتن به دانشگاه را دارید بسیار مهم است، مثلاً اگر شما از روستا هستید و قرار است پس از تحصیل دوباره به روستا برگردید، مهم است رشته‌هایی انتخاب کنید که نیازهای روستایی را رفع کند؛ مثلاً علوم دامی، شمال و جنوب یا شرایط آب و هوایی منطقه‌ای که قرار است آینده‌تان را در آن جا بگذرانید هم اهمیت دارد، مثلاً شما به راحتی نمی‌توانید بارشده‌ای مثل شیلات در شهرهای مرکزی کشور موفق باشید چون این رشته در شمال و جنوب کشور که مردم با دریا و آب سروکار دارند، کاربرد بیشتری دارند در قلب کویر!

● **علاقه و انگیزه**

داشتن انگیزه و علاقه، همیشه مهم بوده است. علاقه استارت اولیه هر فعالیتی است، انگیزه و علاقه است که همه آیند روز زندگی‌تان را تحت شعاع قرار می‌دهد. شما با داشتن علاقه از پس هر سختی و مشکلی بر می‌آیید و می‌توانید آینده‌تان را به روشنی رقم بزنید؛ پس خیلی مهم است رشته‌ای انتخاب کنید که در آن حال خوبی خواهید داشت.

● **شرایط خانوادگی**

ما در کشوری زندگی می‌کنیم که هنوز رفتن به دانشگاه در شهرهای دیگر کار راحت و ساده‌ای نیست. جدای از هزینه‌ها، سختی‌های دیگری هم دارد که باید قبل انتخاب دانشگاه در شهرهای دیگر به آن‌ها توجه کنید. اول از همه بدانید شهر محل تحصیل برای شما اهمیت دارد یا دانشگاهی که در آن تحصیل می‌کنید. نکته مهم بعدی شرایط خانوادگی، اجازه پدر و همسر در انتخاب شهر و تحمل زندگی تنها با وجود مسئولیت‌های ریز و درشت است. پس باید برای این بخش اهمیت ویژه‌ای قائل شوید.

● **رشته‌های جنسیت‌زده**

هنوز هم در انتخاب بعضی رشته‌ها جنسیت مهم است! با این که خانم‌ها ثابت کرده‌اند می‌توانند با علاقه از پس سختی‌ها بر بیایند اما باید به یاد داشته باشید شرایط

